

Kad var sākt izmantot pensiju 2.līmenī uzkrātos līdzekļus?

Sasniedzot vecumu, kas dod tiesības saņemt vecuma pensiju, vai vēlāk.

Kā es varu izmantot 2.pensiju līmenī uzkrātos līdzekļus?

Pievienot 1.līmenī uzkrātajam kapitālam un saņemt vienu pensiju, kas aprēķināta saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", vai izmantot mūža pensijas polises iegādei.

Kur jāiet un kas jādara, lai izdarītu savu izvēli?

Sasniedzot vecumu, kas dod tiesības saņemt vecuma pensiju, jādodas uz jebkuru Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļu, lai iesniegtu dokumentus:

- iesniegums pensijas piešķiršanai;
- iesniegums *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu*;
- personu apliecinošs dokuments;
- darba grāmatiņa un jebkuri citi apdrošināšanas stāžu apliecinoši dokumenti.

Aizpildot iesniegumu *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu*, jāizdara izvēle, kā izmantosiet 2.pensiju līmenī uzkrātos līdzekļus: pievienosiet savai vecuma pensijai vai iegādāties mūža pensijas polisi.

Kā pirms iesnieguma aizpildīšanas un atzīmēšanas varu iepazīties ar savu pensiju 2.līmenī uzkrātā kapitāla apmēru?

Katrs 2.pensiju līmeņa dalībnieks vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv var iepazīties ar savā 2.pensiju līmeņa kontā uzkrāto kapitālu, pieprasot *valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka konta izrakstu*.

Informāciju par pensiju 2.līmeņa dalībnieka individuālo kontu var saņemt arī jebkurā **VSAA nodaļā**, uzrādot personu apliecinošu dokumentu.

Kā lai uzzinu, vai man ir tiesības noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu?

Ja uzkrātais kapitāla apmērs 2.pensiju līmenī ir **vienāds vai lielāks par apdrošināšanas sabiedrību noteikto minimālo apmēru**, tad Jums ir tiesības noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu.

Piemēram, ja apdrošināšanas sabiedrība noteikusi, ka pensiju 2.līmenī jābūt uzkrātiem vismaz 4500 euro, tad tikai tās personas, kurām ir šāda summa vai lielāka, varēs slēgt ar konkrēto apdrošināšanas sabiedrību apdrošināšanas līgumu.

Katra apdrošināšanas sabiedrība nosaka savu minimālo summu, kas dod tiesības noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu.

Vai VSAA man paziņos, ka mans uzkrātais kapitāls ir pietiekami liels un es varu noslēgt dzīvības apdrošināšanas līgumu?

Jā, VSAA izsūtīs paziņojumu, informējot par šī kapitāla izmaksas iespējām. Paziņojumā būs šāda informācija:

- 2.pensiju līmenī uzkrātā kapitāla kopējais apmērs;
- prognozējamā vecuma pensijas daļa no 2.pensiju līmenī uzkrātā kapitāla, kura tiktu pievienota vecuma pensijai, ja persona izvēlēties pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu pievienot vecuma pensijai;
- kontaktinformācija par apdrošināšanas sabiedrībām, kuras piedāvā mūža pensijas apdrošināšanas pakalpojumus;
- apdrošināšanas sabiedrību mājas lapas interneta adreses, kurās pieejami prognozējamo mūža pensiju mēneša izmaksu noteikšanas kalkulatori.
- apdrošināšanas sabiedrību noteiktais minimālais uzkrātais 2.pensiju līmeņa kapitāla apmērs, kas dod tiesības noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu (*apdrošināšanas sabiedrībām minimālais apmērs var būt atšķirīgs*);
- kārtība, kādā 2.pensiju līmeņa dalībnieks var noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību. (*Datums, līdz kuram jānoslēdz mūža pensijas apdrošināšanas līgums, informācija, ka VSAA paziņojums jāņem līdzi, vēršoties pie izvēlētajās apdrošināšanas sabiedrībām*).

Ja manu 2.pensiju līmenī uzkrāto summu pievienos vecuma pensijai, kādas ir valsts garantijas, ka šī summa nākotnē tiks izmaksāta un to saņemšu visu mūžu?

Pensiju 2.līmenī uzkrātā pensijas kapitāla izmantošanas kārtība ir noteikta likumā „Par valsts pensijām”. Par pensiju 1.un 2.līmenī uzkrāto pensijas kapitālu vecuma pensija tiek piešķirta uz mūžu un tā tiek izmaksāta atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām.

Vai, indeksējot vecuma pensiju, arī pensiju 2.līmeņa summa tiks ieskaitīta indeksējamā apmērā?

Veicot vecuma pensiju indeksāciju, tiek ņemts vērā kopējais piešķirtais pensijas apmērs, ieskaitot daļu, kas aprēķināta par 2.pensiju līmenī uzkrāto kapitālu.

Vai 2.pensiju līmeņa kapitālu varēs pievienot 1.pensiju līmenim arī pensionējoties priekšlaicīgi vai pēc atvieglotiem noteikumiem?

Pensiju 2.līmeņa kapitālu var pievienot vecuma pensijai arī tad, ja vecuma pensija tiek piešķirta priekšlaicīgi vai ar atvieglotiem noteikumiem.

Kas jāņem vērā, noslēdzot mūža pensijas apdrošināšanas līgumu?

Mūža pensija tiek piešķirta uz mūžu un tā tiks izmaksāta atbilstoši noslēgtajam mūža pensijas apdrošināšanas līgumam.

Slēdzot līgumu tajā var:

- noteikt mūža pensijas izmaksas periodiskumu (reizi mēnesī, ceturksnī, pusgadā vai gadā);
- noteikt dažādus mūža pensijas izmaksas posmus (ne vairāk kā trīs). Pirmais posms ir vismaz 5 gadi un tajā nevar izmaksāt vairāk par pusi no uzkrātā kapitāla (apdrošinātās prēmijas);
- atlikt mūža pensijas izmaksas uzsākšanu (līdz 10 gadiem);
- norādīt labuma guvēju. Ja tiek norādīts labuma guvējs, ir jānosaka garantētais mūža pensijas izmaksas posms (līdz 20.gadiem).

Labuma guvējs var būt jebkura persona, kuru izvēlas pensiju 2.līmeņa dalībnieks, noslēdzot apdrošināšanas līgumu. Pensiju 2.līmeņa dalībnieka nāves gadījumā viņam paredzēto mūža pensiju līdz garantētā mūža pensijas izmaksas posma beigām turpina saņemt labuma guvējs.

Kas jādara, lai noslēgtu mūža pensijas apdrošināšanas līgumu?

Piecu mēnešu laikā no dienas, kad esat iesniedzis VSAA iesniegumu *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu*, kurā esat atzīmējis, ka pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu vēlaties izmantot mūža pensijas apdrošināšanas līguma noslēgšanai:

- jāizvēlas apdrošināšanas sabiedrība;
- jānoslēdz ar izvēlēto apdrošināšanas sabiedrību mūža pensijas apdrošināšanas līgums.

Ja šajā periodā rodas jauns apdrošinātāju piedāvājums, kas iepriekš nav bijis zināms, vai savu izvēli var mainīt?

Apdrošināšanas līgumu pensiju 2.līmeņa dalībniekam ir tiesības atsaukt 15 dienu laikā no apdrošināšanas līguma noslēgšanas dienas. Ja apdrošināšanas līgums netiek atsaukts šajā laikā, tad pirms darbības termiņa beigām to izbeigt nevar.

Vai man ir jāinformē VSAA par mūža pensijas apdrošināšanas līguma noslēgšanu?

Nē. Apdrošināšanas sabiedrība pati pēc līguma noslēgšanas elektroniski informēs VSAA un jūs par noslēgto mūža pensijas apdrošināšanas līgumu.

VSAA pēc šīs informācijas saņemšanas 10 darbdienu laikā pārskaita pensiju 2.līmeņa dalībnieka apdrošināšanas prēmiju jeb pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu attiecīgajai apdrošināšanas sabiedrībai.

Kas ir apdrošināšanas prēmija?

Apdrošināšanas prēmija ir pensiju 2.līmeņa dalībnieka kopējais uzkrātais kapitāls pensiju 2.līmenī.

Vai var noslēgt līgumu ar jebkuru apdrošināšanas sabiedrību, kas piedāvā šādu pakalpojumu, vai tikai ar tām, kurām ir līgums ar VSAA?

Var noslēgt apdrošināšanas līgumu tikai ar tām apdrošināšanas sabiedrībām, kuras ir noslēgušas sadarbības līgumu ar VSAA.

Vai kapitālu var sadalīt daļās un slēgt vairākus līgumus, ja summas to atļauj?

Uzkrāto kapitālu nevar sadalīt daļās un slēgt vairākus apdrošināšanas līgumus, jo Valsts fondēto pensiju likuma 7.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka pensiju 2.līmeņa dalībniekam ir tiesības iegādāties mūža pensijas polisi par uzkrāto kapitālu nevis par kādu kapitāla daļu.

Vai apdrošināšanas sabiedrība nosacījumu par minimālo summu var mainīt?

Apdrošināšanas sabiedrība var mainīt minimālo apmēru, noslēdzot vienošanos ar VSAA par grozījumiem sadarbības līgumā. Nav ierobežojumu minimālā apmēra izmaiņām. Ja esat noslēdzis apdrošināšanas līgumu līdz izmaiņu veikšanai, jaunās izmaiņas jūs neietekmēs.

Kuros gadījumos manu pensiju 2.līmeņa kapitālu pievienos vecuma pensijai?

- ja izteiksiet šo vēlmi iesniegumā *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu* (vecuma pensija tiks aprēķināta, ņemot vērā gan pensiju 1.līmenī, gan pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu);
- ja iesniegumā *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu* būsiet norādījis, ka vēlaties noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu, bet izrādīsies, ka jūsu **uzkrātais kapitāls, ir mazāks par apdrošināšanas sabiedrību norādīto minimālā kapitāla apmēru, kas dod tiesības noslēgt mūža pensijas apdrošināšanas līgumu** (vecuma pensija tiks aprēķināta, ņemot vērā gan pensiju 1.līmenī, gan pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu);
- ja pēc paziņojuma saņemšanas **izteiksiet vēlmi uzkrāto kapitālu pievienot 1.līmeņa vecuma pensijai** (vecuma pensija tiks pārrēķināta, ņemot vērā pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu);
- ja sešu mēnešu laikā pēc iesnieguma *Par uzkrātā valsts fondētā pensijas kapitāla izmantošanu* iesniegšanas dienas VSAA nebūs saņēmusi informāciju no apdrošināšanas sabiedrības par noslēgto mūža pensijas

apdrošināšanas līgumu (vecuma pensija tiks pārrēķināta, ņemot vērā pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu).

Vai mūža pensijas izmaksai tiks piemērots iedzīvotāju ienākuma nodoklis?

Likums „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” nosaka, ka mūža pensijas izmaksas brīdī tiek ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis saskaņā ar spēkā esošo likmi, nepiemērojot neapliekamo minimumu. Neapliekamais minimums tiks piemērots valsts vecuma pensijas izmaksas vietā – VSAA.